

СТАНОВИЩЕ

от доц. дин Красимир Тодоров Кръстев
(Антична археология; Нумизматика)

член на Научно жури във връзка с публична защита на дисертационен труд

Област на ВО: 2. Хуманитарни науки

Професионално направление: 2.2. История и археология

Научна специалност: Археология

Катедра: „История“, ПИФ на ЮЗУ

Кандидат: Мирослав Митков Маджаров

Тема: Монетна циркулация по горното течение на река Марица и южните склонове на Същинска Средна гора (VI – IV в. пр. Хр.)

Научен ръководител: проф. дин Иля Прокопов

1. Данни за докторантурата, дисертацията, автореферата и публикациите:

Мирослав Маджаров е докторант в катедра „История“ на ЮЗУ „Неофит Рилски“, както и уредник-нумизмат в Археологически музей – Хисаря. Също така в биографията му присъства и длъжността екскурзовод в същия музей. Бакалавърската си степен завършва в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“; притежава и магистърска степен като експерт-оценител на културни ценности.

Настоящата дисертация, която се явява оригинален труд на Мирослав Маджаров, е с общ обем от 258 страници. Трудът е структуриран по следния начин: предговор, увод, три глави, заключение, библиография и съкращения. В текста са приложени и снимки на монети, карти, таблици, схеми и диаграми.

Предговорът включва замисълът на изследването и характеристика на дисертационния труд.

В **Увода** са представени актуалността и значимостта на темата, обектът на изследване, методите, целите, основните задачи, които си поставя авторът, както и хронологичния и териториален обхват на изследването. Докторантът отбелязва причините, подтикнали го към избор на разработената тематика, а именно натрупването на значителен нумизматичен материал. При уточняването на териториалния обхват на изследването дисертантът обособява районът, който ще бъде анализиран, а хронологичният е свързан със съществуването на Одриското царство. Прави впечатление, че уводът се характеризира със значителна изчерпателност, което, според мен, е похвално.

Първа глава е озаглавена „Обща характеристика на изследваната територия“ и е разделена на няколко параграфа. Първият от тях представлява кратка географска характеристика на региона.

Вторият параграф представлява кратък преглед на селищната структура в района, който е обект на изследване. Тук Мирослав Маджаров представя доста подробна информация, касаеща археологическите разкопки. Изключително похвално е, че той се опитва да характеризира селищата, отнасяйки ги към няколко групи. Към това добавя и анализ на различните авторови мнения. Този параграф завършва с много добре изработена карта.

Третият параграф представлява общ преглед на историческите събития в Тракия от края на VI в. до походите на Филип II Македонски. Тук са характеризирани античните извори и различните авторски мнения по редица дискуссионни въпроси. Направен е и опит да се свържат археологически находки с писмени сведения. Държа да отбележа, че този параграф се характеризира с доста голяма изчерпателност както на анализиранията събития, атака и на различните мнения на изследователите. В резултат на това, този параграф е доста обемен по съдържание.

Четвъртият параграф представлява историографски преглед, като започва с автори, творили още в XVI век. И тук личи старанието на дисертанта прегледът да бъде максимално пълен и изчерпателен. В резултат на това и този параграф е доста обемен, което, обаче в случая играе положителна роля.

Петият параграф включва общ преглед на археологическите проучвания на селища, пътища и пазари.

Шестият параграф представлява преглед на нумизматичните изследвания. Авторът започва с представяне дори на епохата на келекционерството, което е по-скоро излишно. Някои от имената на изследователите е нужно да бъдат прецизирани с оглед на тяхната националност и фонетично звучене на родните им езици (Пърси Гарднър, а не Перси Гарднер на с. 69-70; Беренд Пик, а не Бехренд Пик на с. 70; Жорж Депенро, а не Жордж Депенро на с. 71 и т.н.). В някои случаи имената на изследователите са изписани на латиница (напр. Ulrike Peter на с. 74), което, по мое мнение, не е желателно. Вероятно по технически причини, липсват бележките под линия с номера от 398 до 400 (с. 78-79). Държа, обаче да изтъкна, че общото впечатление от този параграф е повече от добро.

Седмият параграф е свързан с проблематиката на търговските и политическите взаимоотношения. И тук личат сериозните интереси на автора към този период от Античността. Това в някои отношения е довело до пространни описания на събития, които не са свързани пряко нито с хронологичния, нито с териториалния обхват на изследването. На някои места са използвани дискуссионни понятия (като „пеласго-тракийска етнокултурна общност“; едновременното използване на „елини“ и „гърци“ и др.), но въпреки това, впечатлението и от този параграф е по-скоро положително.

Втора глава е със заглавие „Инвентар на колективните и единичните монетни находки от Пазарджишка и Пловдивска област (хомогенни и смесени по териториален принцип)“. Тя също е разделена на няколко параграфа. Първият от тях е озаглавен „Колективни находки“. В него авторът анализира колективните находки от изследвания район, като е спазен териториалния принцип. За всяка находка е представена кратка информация и изчерпателен коментар. Като цяло тази част на дисертацията е много добре структурирана и се характеризира с изчерпателност. Наблюдават се някои съвсем дребни неточности, предимно от технически характер (като например изписването на векове с арабски цифри на с. 148; смесване на кратки и дълги тирета и др.), които не развалят общото впечатление.

Вторият параграф касае единичните находки на монети. И тук се са структурирани по географски принцип въз основа на съвременното административно-териториално деление. Главата завършва с изводите на автора по коментирания монетен материал.

Трета глава е със заглавие „Търговски центрове и монетна циркулация в изследвания район на Тракия (края на VI в. пр. Хр. – времето на Филип II)“. Тази глава също е разделена на отделни параграфи. Първият от тях представя градските центрове, емпорионите и пътищата. Доста сполучливо тя започва с карта, от която може да се

добие представа за представеното по-долу. Изложението в тази глава е поделено и на подпараграфи, в които са анализирани отделни тематични групи. И тук авторът използва паралелно писмени и археологически данни и, отново умело, прави кратък разбор на различните авторски тези и хипотези. Срещат се някои дребни неточности, които могат лесно да бъдат коригирани, като напр. определянето на Синопе като остров на с. 192; спорното изписване на някои от древногръцките названия на латиница на картата на с. 200 (Mesembria, вместо Mesambria, Odesos, вместо Odessos, Sevtopolis, вместо Seuthopolis, Thasos, вместо Thassos).

Вторият параграф на тази глава е със заглавие „Разпространение на монетите по долините на реките и търговските пътища (карти с находки)“. Този параграф е тясно свързан със следващия – „Структура на монетната маса, изразена в обеми“. В тези две части авторът анализира монетните находки (единични и колективни) от изследваната територия, като използва текст, карти и таблици. Този похват в дадения случай, по мое мнение, е удачен и изразителен.

Четвъртият параграф съдържа изводите на дисертанта върху анализирания емпиричен материал, градски и търговски центрове и др. проблеми.

Заклучението представлява обобщение на по-важните резултати, произхождащи от разработката на темата. И тук авторът използва карти и таблици, за да илюстрира по-добре изводите си.

В **Библиографията** са представени всички изследвания у нас и в чужбина (на няколко езика), използвани в настоящата дисертация, както и използваните антични автори. Включени са общо 167 заглавия. Представен е и списък с използваните **Съкращения**.

Авторефератът в обем от 23 страници е оформен в съответствие с изискванията на този вид научно съчинение.

Относно използваната в дисертацията методика на работа, а именно интердисциплинарния подход, съчетаващ исторически, нумизматични, археологически, географски и т.н. знания, мога единствено да изкажа своите адмирации. В процеса на собствените ми занимания с нумизматичен материал от различни епохи съм стигнал до убеждението, че това е вероятно най-правилният метод за подобен тип изследвания. Но представения дисертационен труд не е само нумизматично изследване по своята същност, а много повече – почти навсякъде авторът се опитва да свърже монетния материал с конкретни исторически събития. Всичко това повишава значително качеството на изследването.

Мирослав Маджаров представя 7 публикации по темата на дисертационния труд, свързани с негови изследвания не само по различни нумизматични теми, а и отнасящи се към неговата археологическа дейност.

2. Научни приноси:

Дисертантът е открил 7 научни приноса, които са представени синтезирано, но същевременно изчерпателно.

Въпреки значителните приносни моменти, не мога да подмина и някои неточности, но забележките ми са по-скоро от техническо естество – липсващи интервали или такива в повече, неясни изрази, повторения, някои малки грешки (които посочих по-горе на съответните места в отделните глави и параграфи). Структурата на дисертацията е доста сложна, като при някои от главите се наблюдава сравнително

трудна за възприемане схема. Държа да отбележа обаче, че тези неточности съвсем не променят общото много добро впечатление от представения труд.

3. Заключение:

В заключение ще обобщя, че дисертантът е изпълнил всички изисквания и условия, залегнали в нормативната уредба и въз основа на гореизложеното ще си позволя да предложа на Уважаемото Научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ по Научна област: 2. Хуманитарни науки; Професионално направление 2.2. История и археология; Научна специалност: Археология, вкл. Нумизматика и Епиграфика на Мирослав Митков Маджаров.

Шумен-Казанлък
29.05.2023 г.

Рецензент:
(доц. д.и.н. Красимир Кръстев)

OPINION

by Assoc. Prof D.Sc. Krasimir Todorov Krastev

(Ancient archaeology; Numismatics)

member of the Scientific Jury in connection with the public defense of a dissertation work

Area of Higher Education: 2. Humanities

Professional direction: 2.2. History and archaeology

Scientific specialty: Archaeology

Department: "History", Faculty of Law and History

Candidate: Miroslav Mitkov Madzharov

Topic: Coin circulation along the upper reaches of the Maritsa River and the southern slopes of Sashtinska Sredna Gora (6th – 4th centuries BC)

Academic supervisor: Prof. D.Sc. Ilya Prokopov

1. Data on the doctorate, dissertation, abstract, and publications:

Miroslav Madzharov is a doctoral student in the "History" department of the Neofit Rilski South-Western University, as well as a curator-numismatist in the Archaeological Museum – Hisarya. His biography also includes the position of guide in the same museum. He completed his bachelor's degree at the Paisiy Hilendarski University of Plovdiv; he also holds a master's degree as an expert appraiser of cultural values.

The presented dissertation, which is the original work of Miroslav Madzharov, has a total volume of 258 pages. The dissertation is structured as follows: Preface, Introduction, three Chapters, Conclusion, Bibliography, and Abbreviations. The text also includes photographs of coins, maps, tables, diagrams, and charts.

The Preface includes the purpose of the research and a description of the dissertation.

The Introduction presents the topicality and significance of the topic, the object of research, the methods, the goals, the main tasks set by the author, as well as the chronological and territorial scope of the research. The doctoral student notes the reasons that prompted him to choose the developed topic: the accumulation of significant numismatic material.

When specifying the territorial scope of the research, the dissertation defines the area that will be analyzed, and the chronological one is related to the existence of the Odrysian Thracian kingdom. It is noticeable that the introduction is characterized by considerable comprehensiveness, which I think is commendable.

The First chapter is entitled "General Characteristics of the studied territory" and is divided into several paragraphs. The first of them is a brief geographical description of the region.

The second paragraph presents a brief overview of the settlement structure in the area under study. Here, Miroslav Madzharov presents quite detailed information regarding the archaeological excavations. It is highly commendable that he attempts to characterize the settlements by referring them to several groups. To this, he adds an analysis of the various author's opinions. This paragraph ends with a very well-made map.

The third paragraph is a general overview of the historical events in Thrace from the end of the 6th century until the campaigns of Philip II of Macedon. Here are characterized the ancient sources and the various author's opinions on a number of discussion issues. An attempt was also made to connect archaeological finds with written sources. I would like to note that this paragraph is characterized by a rather large comprehensiveness of both the analyzed events, the attack, and the different opinions of the researchers. As a result, this paragraph is quite voluminous in content.

The fourth paragraph is a historiographical overview, starting with authors who worked as early as the 16th century. Here, the dissertation student's effort to make the review as complete and comprehensive as possible is evident. As a result, this paragraph is also quite voluminous, which, however, plays a positive role in this case.

The fifth paragraph includes an overview of archaeological surveys of settlements, roads, and markets.

The sixth paragraph is an overview of numismatic research. The author begins by presenting even the era of collecting, which is rather redundant. Some of the explorers' names need to be clarified in view of their nationality and the phonetic sound of their native languages (pp. 69-70, p. 71, etc.). In some cases, the names of the researchers are written in Latin (e.g. Ulrike Peter on p. 74), which, in my opinion, is not desirable. Probably for technical reasons, the footnotes numbered 398 to 400 (pp. 78-79) are missing. However, I must point out that the general impression of this paragraph is more than good.

The seventh paragraph is related to the issue of commercial and political relations. And here the serious interests of the author towards this period of Antiquity are evident. This has in some respects resulted in lengthy descriptions of events that are not directly related to either the chronological or the territorial scope of the study. In some places, debatable concepts are used (such as "Pelasgo-Thracian ethnocultural community"; the simultaneous

use of "Hellenes" and "Greeks", etc.), but nevertheless, the impression of this paragraph is also rather positive.

The Second chapter is entitled "Inventory of the collective and single coin finds from Pazardzhik and Plovdiv region (homogeneous and mixed according to territorial principle)". It is also divided into several paragraphs. The first of them is entitled "Collective Hoards". In it, the author analyzes the collective coin findings from the researched area, respecting the territorial principle. Brief information and a comprehensive commentary are presented for each find. Overall, this part of the dissertation is very well structured and characterized by comprehensiveness. There are some very minor inaccuracies, mostly of a technical nature (such as writing centuries with Arabic numerals on p. 148; mixing short and long dashes, etc.), which do not spoil the general impression.

The second paragraph deals with single coin finds. And here they are structured according to the geographical principle based on the modern administrative-territorial division of Bulgaria. The chapter ends with the author's conclusions on the commented coin material.

The Third chapter is entitled "Trade Centers and coin circulation in the studied area of Thrace (end of the 6th century BC – time of Philip II)". This chapter is also divided into separate paragraphs. The first of these presents the city centers, emporiums, and roads. Quite successfully, it begins with a map from which one can get an idea of what is presented below. The exposition in this chapter is also divided into subsections, in which individual thematic groups are analyzed. Here, too, the author uses written and archaeological data in parallel and, again skillfully, makes a brief analysis of the author's various theses and hypotheses. There are some minor inaccuracies that can be easily fixed, such as the designation of Sinope as an island on p. 192; the controversial spelling of some of the ancient Greek names in Latin on the map on p. 200 (Mesembria, instead of Mesambria, Odesos, instead of Odessos, Sevtopolis, instead of Seuthopolis, Thasos, instead of Thassos).

The second paragraph of this chapter is entitled "Distribution of coins along river valleys and trade routes (maps with findings)". This paragraph is closely related to the next one – "Structure of the money supply expressed in volumes". In these two parts, the author analyzes the coin findings (single and collective) from the study area, using text, maps, and tables. This approach in the given case, in my opinion, is appropriate and expressive.

The fourth paragraph contains the dissertation's conclusions on the analyzed empirical material, urban and commercial centers, etc. problems.

The Conclusion is a summary of the more important results arising from the development of the topic. Here again, the author uses maps and tables to better illustrate his conclusions.

The Bibliography presents all the studies in Bulgaria and abroad (in several languages) used in this dissertation, as well as the ancient authors. A total of 167 titles are included. A list of Abbreviations used is also provided.

The 23-page Autoreferat is designed in accordance with the requirements of this type of scientific work.

Regarding the work methodology used in the dissertation, namely the interdisciplinary approach combining historical, numismatic, archaeological, geographical, etc. knowledge, I can only express my admiration. In the process of my own dealings with numismatic material from various eras, I have come to believe that this is probably the most correct method for this type of research. But the presented dissertation work is not only a numismatic study in its essence but much more – almost everywhere the author tries to connect the coin material with specific historical events. All this significantly increases the quality of the research.

Madzharov presents 7 publications on the topic of the dissertation, related to his research not only on various numismatic topics but also related to his archaeological activity.

2. Scientific contributions:

The dissertation student has singled out 7 scientific contributions, which are presented in a synthesized, comprehensive manner.

Despite the significant contributions, I cannot ignore some inaccuracies, but my remarks are more of a technical nature – missing spaces or more of them, unclear expressions, repetitions, and some small mistakes (which I indicated above in the chapters and paragraphs). The structure of the dissertation is quite complex, and some of the chapters have a relatively difficult-to-understand scheme. I would like to point out, however, that these inaccuracies do not at all change the overall very good impression of the presented work.

3. Conclusion:

In conclusion, I will summarize that Madzharov has fulfilled all the requirements and conditions laid down in the regulatory framework and, based on the above, I will allow myself to propose to the Honorable Scientific Jury to award the educational and scientific degree "doctor" in the Scientific field: 2. Humanities; Professional direction 2.2. History and Archaeology; Scientific specialty: Archaeology, incl. Numismatics and Epigraphy of Miroslav Mitkov Madzharov.

Shumen-Kazanlak

Reviewer:

29.05.2023

(Assoc. Prof D.Sc. Krasimir Krastev)